

BO

Rainer Merkel

Bo

Vertaald door Martin Michael Driessen

WERELDBIBLIOTHEEK · AMSTERDAM

Oorspronkelijke titel *Bo. S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main*

© 2013 Rainer Merkel

© 2014 Nederlandse vertaling Martin Michael Driessen /

Uitgeverij Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Studio Ron van Roon

Foto auteur © Gaby Gerster

NUR 302

ISBN 978 90 284 2592 7

www.wereldbibliotheek.nl

1 De ruil

1

Nu kon Benjamin niet langer wachten. Hij moest nog een stuk doorkruipen. Een klein stukje maar, hij kon het puntje van de draagtas al zien. Die lag precies onder de voeten van de oude mevrouw. Aan haar ene voet droeg ze zo'n blauwe wollen sok die de reizigers door de luchtvaartmaatschappij aangeboden kregen. Haar blauwe voet stond op de blauwe draagtas, waarin de afscheidsbrief van zijn moeder zat en de lelijke kaki zomerhoed die ze op het allerlaatste moment nog voor hem had gekocht op de luchthaven van Frankfurt. Hij hoefde dus alleen maar aan de draagtas te trekken. Hij hoefde dus alleen maar nog een klein stukje verder te kruipen. Niemand keek naar hem. De passagiers sliepen. Hij kroop tussen de stoelrijen door, op zoek naar zijn draagtas. Hij had eerst onder de achterste zitrijen gezocht, waar eigenlijk helemaal niemand zat. Die tas moest toch ergens zijn. Dat was typisch zijn moeder, dat hij met een papieren draagtas op reis moest. Ze waren zijn rugzak thuis vergeten, maar een nieuwe had ze niet voor hem willen kopen. Ze had hem gewoon die blauwe papieren draagtas gegeven, waar een trui in zat die ze voor zichzelf had gekocht, en daar haastig al zijn spullen, zijn zonnehoed en de afscheidsbrief in gepropt. Benjamin was in slaap gevallen. Toen hij weer wakker werd, was de draagtas weg. 'Wat staat er dan in die afscheidsbrief?' had hij zijn moeder gevraagd.

'Vraag dat maar aan je vader,' zei ze. 'Hij is voor hem, niet voor jou.'

Zijn vader zou hem afhalen. Hij zou zijn vader over een paar uur op het vliegveld van Monrovia begroeten en dan moest hij hem een

brief geven waarin zijn moeder hem vaarwel zei.

‘Ik zeg hem vaarwel,’ verklaarde zijn moeder, ‘maar jij hebt vast een fijne tijd met hem. Wedden?’

De draagtas was weg. Het was een glanzend blauwe, eigenlijk heel elegante tas, waarop in grote gouden letters ZARA stond. Benjamin liep eerst het smalle gangpad tussen de stoelrijen af naar het achterste gedeelte van het vliegtuig. Zijn oren suisden en dreunden. Door de kleine, ovale ramen was niets te zien. Het was inktzwarte nacht. Nadat hij op de stoelen niets gevonden had, doorzocht hij de bagagevakken. Dat was niet eenvoudig. Hij moest op de zittingen gaan staan om de kleppen open te kunnen maken. En de stewardessen leken ook te slapen, in elk geval was er geen enkele te zien. Zou iemand zijn draagtas in een van de bagagevakken hebben gestopt? De bagagevakken leken op muilen. Op de grote muilen van dieren die het vliegtuig ingekropen waren en nu om een lekker hapje bedelden. En al die muilen waren leeg. Hij opende alle bagagevakken in het achterste gedeelte van het vliegtuig, het ene na het andere, ze waren allemaal leeg.

‘En waarom wil je hem vaarwel zeggen?’ had hij zijn moeder gevraagd.

‘Omdat ik hem zat ben,’ had ze geantwoord en hem daarbij over zijn haar geaaid, alsof ze zich bij hem wilde verontschuldigen dat ze zijn vader vaarwel moest zeggen. Maar nu was die afscheidsbrief er niet meer. Benjamin zocht verder, onder de stoelen. Hij kroop door het smalle gangpad tussen de stoelen en tastte de vloer af. Nu was hij zelf ook een dier, al was het een heel klein en stil dier, dat door niemand gezien mocht worden. Voor het eerst van zijn leven ging hij alleen met het vliegtuig. En in Afrika was hij ook nog nooit geweest.

‘En waarom is je moeder dan niet meegekomen?’ had de oude mevrouw die naast hem zat gevraagd. Benjamin wist niet wat hij daarop moest antwoorden. Hij wilde gewoon maar iets zeggen, hij wilde tegen haar liegen en een verhaal ophangen, zodat ze hem met rust zou laten, maar er schoot hem geen verhaal te binnen.

‘Nou, ze zegt hem vaarwel.’

‘Wie?’

‘Mijn moeder. Ze heeft me gestuurd om hem een brief te geven.’

De oude mevrouw schudde haar hoofd. Ze was zo oud dat ze vast al kleinkinderen had, en voordat ze was gaan slapen had ze de oude grijze mantel met visgraatpatroon over haar benen uitgespreid, en daarna waren er alleen nog maar een paar rare geluiden uit haar mond gekomen. Benjamin had helemaal gefascineerd naar haar zitten staren, totdat hij zelf ook in slaap gevallen was. Maar waarom had ze maar één sok aan? Ze had haar schoenen uitgedaan en toen omslachtig en langzaam de sokken aangetrokken die de stewardessen hun in kleine plastic zakjes overhandigd hadden. Benjamin had ook sokken gekregen, maar die had hij in de draagtas gestopt. Nu kreeg hij koude voeten. Zijn schoenen stonden onder zijn stoel, hij kroop langzaam op de blauwe wollen voet van de oude mevrouw af. De andere voet stak nog in haar schoen. Ze had dus maar één sok aangetrokken, en met die sok stond ze nu op zijn ZARA-draagtas, op de zonnehoed, die verschrikkelijk lelijk was, op de trui die zijn moeder weer had willen terugbrengen maar met het bonnetje erbij in de draagtas vergeten was omdat die, hoewel afgeprijsd, volgens zijn moeder veel te duur was geweest, en op de afscheidsbrief, waarop in hanepoten ‘Dr. Franz Pingel’ geschreven stond, met een vlekkerig en eigenlijk onleesbaar ‘Ping’. Want zijn moeder had inderhaast zijn vulpen geleend en er niet aan gedacht dat de inkt eerst moest drogen.

‘Heb jij een... Super Sheriff?’

‘Een... wát?’ vroeg Benjamin.

‘Snap je dat niet? Een inktwisser?’

Hij had haar niet-begrijpend aangekeken, en toen hij door de controlepoort ging en zich naar zijn moeder omdraaide zag hij hoe ze met grote, wijd opengesperde ogen naar haar schouders greep en met haar lippen het woord ‘trui’ vormde. Benjamin hield er rekening mee dat ze achter hem aan zou komen en hem zou dwingen haar de trui en het bonnetje toe te werpen terwijl honderden ongeduldige reizigers op hun beurt wachtten. Dus schudde hij snel zijn hoofd en vormde met zijn lippen de woorden ‘Ja, weet ik’ en toen: ‘Ik breng hem weer mee.’ Zijn moeder vormde, hoewel hij daar niet

helemaal zeker van was, de woorden ‘Maar het bonnetje’ of anders ‘Vergeet het bonnetje niet!’ In het liplezen hadden hij en zijn moeder grote meesterschap ontwikkeld. Dat was begonnen toen zijn moeder en zijn vader elke keer als ze elkaar zagen, en dat was zelden genoeg, alleen nog maar tegen elkaar schreeuwden, en zijn moeder hem om die reden tussendoor toefluisterde dat hij niet bang hoefde te zijn, of dat hij maar beter even weg kon gaan. Vaak vormde zij dan met haar lippen alleen de woorden ‘Ga maar even weg’, en dan ging Benjamin de kamer uit. Net als met de kerstdagen twee jaar geleden, die ze aan de Oostzee hadden doorgebracht, toen zijn vader tegen zijn moeder had gezegd dat ze het huis moesten verkopen, omdat zijn moeder zo veel schulden had gemaakt. ‘Vergeet het bonnetje niet’, vormden haar lippen, en ze pakte steeds opnieuw haar schouders vast en sloeg haar armen over elkaar alsof ze het koud had, met de kennelijke bedoeling hem nogmaals duidelijk te maken dat hij op het punt stond een weliswaar afgeprijsde maar nog steeds veel te dure kasjmier trui van de ZARA mee naar Afrika te nemen, waar het zoals zijn vader had gezegd zo heet was dat je er maar het best naakt kon rondlopen.

‘Ik wil mezelf eens verwennen,’ had zijn moeder gezegd toen ze de trui onderweg naar het vliegveld had gekocht, ‘nu ik afscheid van je moet nemen.’

‘Maar ik kom toch weer terug,’ had hij gezegd.

‘Natuurlijk kom je weer terug,’ had ze gezegd en hem haastig omarmd. Maar er klopte iets niet. En dat moest met de brief en de draagtas te maken hebben. Benjamin hield even in terwijl hij over de vloerbedekking van het vliegtuig rondkroop als een hond die een bot zoekt. Hij richtte zich op. Misschien was het beter als hij de draagtas en de brief niet terugvond. Misschien was het best goed als hij ze helemaal niet mee zou nemen naar Afrika, naar de zomervakantie die hij met zijn vader in Monrovia, de hoofdstad van Liberia, zou gaan doorbrengen, om eindelijk eens te zien wat zijn vader de hele dag deed en hoe hij zo leefde. Maar toen schoot hem de honderd dollar te binnen. Die zat ook in de tas, en die honderd dollar kon hij niet missen.

‘Ik kom je afhalen,’ had zijn vader door de telefoon gezegd. ‘En mocht er iets misgaan, dan heb je die honderd dollar.’ Die had zijn vader hem al met Kerstmis gegeven en hem op het hart gedrukt er niets over tegen zijn moeder te zeggen: ‘Dat zijn jouw honderd dollar en die heb je nodig als je me komt opzoeken. Voor het geval dat er iets misgaat.’ Benjamin had de vijf biljetten van twintig dollar opgerold zodat ze eruitzagen als een sigaret, er een elastiekje omheen gedaan en ze toen in zijn etui gestopt, dat eveneens in de draagtas zat. In het etui zaten zijn vulpen en twee reservepatronen, waar zijn moeder ook elastiekjes omheen gewikkeld had, hoewel Benjamin dat niet wilde en eigenlijk een grote hekel had aan elastiekjes, vooral aan die van zijn moeder. Totdat zijn vader een leren etui voor hem had meegebracht uit Congo, waar hij destijds werkte, had zijn moeder lange tijd geprobeerd hem ervan te overtuigen dat het afdoende was als hij zijn schoolpennen met elastiekjes aan elkaar bond en ze gewoon los in zijn schooltas stopte, omdat ze geen geld aan een nieuw etui wilde uitgeven. Zo was zijn moeder. Ze kocht kasjmier truien en vergat die vervolgens in draagtassen, waar ze zonnehoeden en zonnecrème in stopte omdat ze bang was dat hij in de hete Afrikaanse zon zou verbranden. Zijn etui zat ook in de draagtas. Dus was de vulpen ook weg, net als de reservepatronen. Benjamin kroop verder. De blauwe sok van de oude mevrouw troonde op de draagtas als een blauwe olifant. Benjamin strekte tastend zijn hand uit. Een klein schokje ging door de blauwe olifantenpoot. Benjamin wilde aan de tas trekken, maar wat hij te pakken had bleek alleen zo’n plastic hoes te zijn die om de slaapdekens zat. De oude mevrouw schrok wakker. Benjamin trok zijn hand terug. Hij propte de hoes in elkaar en kroop behendig als een kat terug naar de rij achter zijn zitplaats. De oude mevrouw hoestte.

‘Wat doe jij daar beneden?’ vroeg ze. Benjamin hoestte ook. Hoesten leek momenteel het beste wat hij kon doen.

‘Niets,’ zei hij. Maar dat was geen goed antwoord. Hij had zich vergist. Ze had de draagtas niet. Maar misschien kon hij haar vragen of ze hem gezien had. De oude mevrouw pakte de arMLEUNINGEN vast en hij zag hoe haar oude, knokige handen trilden toen ze pro-

beerde zich op te richten. Toen zij zich naar hem omdraaide ving hij in het schijnsel van het leeslampje een glimp op van haar war-rige witte haar. Ze zag eruit als een heks. Niet als een olifant. En hijzelf was helemaal geen kat, hij was gewoon het spoor bijster, een uitdrukking die zijn vader soms gebruikte als hij probeerde het gedrag van zijn vrouw te verklaren, die twintig verschillende kasj-mier truien had die ze nooit aantrok omdat ze er zo zuinig op was, terwijl haar bankrekening vet in de min stond of liever gezegd, volgens zijn vader, één groot zwart gat was.

‘Ze is echt het spoor bijster,’ had zijn vader aan de telefoon ge-zegd, ‘maar ik hou van haar. Waarom komt ze niet mee? Ze had me beloofd dat ze mee zou komen.’

‘Ik haal haar wel over,’ had Benjamin gezegd.

‘Beloofd?’

‘Ja hoor, dat beloof ik,’ had hij gezegd, maar dat was niet gelukt. In plaats daarvan had ze hem een afscheidsbrief meegegeven. En die bevond zich ergens in dit vliegtuig dat hem midden in de nacht naar Liberia bracht.

De oude mevrouw keek hem sceptisch aan met haar grote grijze ogen.

‘Heb je geslapen?’ vroeg ze. Benjamin schudde zijn hoofd. Mis-schien dat hij haar over de draagtas moest vertellen en uitleggen hoe belangrijk die was, met name wat erin zat. Wie weet had ze hem wel per abuis ingepakt. Maar uiteindelijk durfde hij niet. Waarom zou hij ook? En bovendien schaamde hij zich omdat hij, net als zijn moeder, voortdurend alles kwijt was.

‘Vooruit, kom naast me zitten,’ zei de oude mevrouw met haar eigenaardige, meisjesachtige stem. Ze stopte een koekje in haar mond en wenkte naar hem met haar knokige hand. Ze duldde geen tegenspraak. Benjamin wrong zich aan haar voorbij en ging op zijn plaats aan het raam zitten.

‘Waar waren we ook alweer gebleven?’ vroeg ze. Ze had hem haar hele levensgeschiedenis verteld, al in de eerste twee of drie uur na hun vertrek. Toen had de draagtas nog tussen zijn voeten gelegen. Ze had hem alles verteld. Haar man was ambassadeur van Liberia

geweest, en ze had twee zoons, maar die waren nu allebei dood. Haar man was ook dood, eigenlijk waren alle mensen die iets voor haar betekend hadden, overleden.

‘Ik word nog steeds met “mevrouw de ambassadrice” aangesproken,’ zei ze. ‘Maar als ik in Duitsland ben, weet niemand wie ik ben. Ik ken daar niemand, begrijp je wel?’ Ze boog zich over hem heen en grinnikte. Hij begreep niet waarom ze grinnikte. Ze bedekte haar benen met haar jas, maar dat werd haar al snel weer te warm, en ze legde de jas naast haar voeten op de vloer. ‘Wat heb je in die draagtas daar?’ had ze gelijk in het begin gevraagd. Ze was in haar kleine zilveren handtas naar haar kam aan het zoeken, omdat ze haar haar wilde kammen. ‘Help je me mijn kam te zoeken?’ had ze gevraagd, en hem de zilveren handtas gegeven. Ze had weliswaar een bril op, maar ze zag niets meer. ‘Eigenlijk ben ik blind,’ had ze gezegd, en weer naar hem gegrinnikt. Benjamin had in de handtas naar haar kam gezocht. Het duurde even voordat hij hem had gevonden. Het was een grote metalen kam. Hij had hem haar gegeven, en zij had haar haar gekamd.

‘Waar waren we ook alweer gebleven?’ vroeg ze opnieuw terwijl ze op haar zitplaats in het rond tastte, op zoek naar de tweede blauwe sok. ‘Heb ik je al over mijn kleinkinderen verteld?’ Benjamin schudde zijn hoofd. Hij had de blauwe sok ontdekt. Die zat in de stoelzak direct voor hem. Hij pakte hem en op hetzelfde moment had hij een idee waar de draagtas met de afscheidsbrief zou kunnen zijn. Het was een idee dat hem geruststelde, maar ook verontrustte.

‘Mag ik er even langs?’ vroeg hij.

‘Je wilt erlangs?’ vroeg de ambassadrice. Ze legde haar knokige hand op zijn onderarm. Loodzwaar scheen die hand opeens.

‘Ja, ik wil even... Ik zoek mijn draagtas. Ik heb hem geloof ik in het toilet vergeten.’

‘Nee, geen kwestie van.’ Ze schudde haar hoofd. Sneeuwwitte piekharen vielen over haar gezicht. Ze moet weer haar haar kammen, dacht Benjamin. ‘Je laat me toch niet in de steek? Jij blijft mooi hier!’ Benjamin knikte en ging weer zitten. De draagtas kon hij ook wel later ophalen, dacht hij; zolang ze in de lucht waren,

kon er per slot niets mee gebeuren. Hij deed zijn best om rustig te blijven.

‘Zal ik je eens vertellen hoe ze heten?’

‘Wie?’

‘Mijn kleindochters... Weet je – de ene heet Brilliant.’ Ze giechelde. ‘En de andere heet Sterretje. En dan heb ik er nog een... en die heet Gezellig.’ Ze lachte. ‘Op z’n Engels natuurlijk.’

Benjamin knikte.

‘Ken jij Engels?’

‘Ja,’ zei Benjamin. Hij sprak heel goed Engels, dat kwam door zijn moeder. Toen hij nog in Donnybrook, in het zuiden van Dublin, op school zat, hadden zijn ouders voortdurend ruziegemaakt over de vraag of ze thuis Engels of Duits moesten spreken. Zijn vader was voor Duits, zijn moeder was voor Engels.

‘Dat is echt geweldig,’ zei de ambassadrice, die uit Wuppertal kwam maar het grootste deel van haar leven in Liberia had doorgebracht, ‘dan spreken we van nu af aan Engels.’

Benjamin dacht aan zijn draagtas. Opeens dacht hij: als ik hem vind, dan pak ik die brief en maak hem open. Hij keek naar de oude mevrouw. Ze streek afwezig met haar knokige vingers door haar lange, witte haar. Het leek net alsof haar vingers een kam vormden. Ze vertelde over haar kleinkinderen met hun rare namen, en hoe die thuis bij haar schoondochter altijd op de grond lagen te slapen, want Afrikaanse kinderen sliepen overal waar ze maar wilden.

‘Maar dan krijgen ze altijd op hun donder van me. Ze liggen gewoon op de stenen vloer, en dat is natuurlijk veel te koud. Ik dacht al dat jij ook een Afrikaans kind was toen ik je daarnet op de vloer zag.’

‘Ik lag heus niet op de vloer hoor,’ protesteerde Benjamin.

‘Hoe oud ben je eigenlijk?’ vroeg ze.

‘Veertien,’ zei hij snel, maar dat was gelogen, en hij verwonderde zich erover dat hij opeens zo makkelijk en zonder enige inspanning kon liegen.

‘En dan mag je al helemaal alleen op reis?’

‘Dat mag al als je twaalf bent,’ legde hij haar plechtig uit. Zijn

moeder had daar speciaal naar geïnformeerd. Het mocht vanaf je twaalfde, en hijzelf was per slot een paar maanden geleden al dertien geworden.

‘En ze laten je zomaar helemaal alleen naar Liberia vliegen?’

‘Helemaal alleen,’ antwoordde hij trots.

‘En dat klopt echt, dat je al veertien bent?’ vroeg ze en keek hem schuins aan.

‘Ik ben net veertien geworden,’ zei hij en vroeg zich af of hij niet toch beter de waarheid kon vertellen. Er was iets aan het veranderen. Er gebeurde iets wat heel raar aanvoelde.

En op dat moment schoot hem zijn paspoort te binnen. Zijn paspoort zat ook in de tas. Zijn reispaspoort. Op de naam Benjamin Pingel-Greenhammer. Een naam waarmee je op geen enkele speelplaats ter wereld goede sier kon maken. Opeens sloeg de angst hem om het hart. Zonder paspoort zou hij het land helemaal niet in komen. Zonder paspoort zouden ze hem meteen weer terugsturen. Hij moest opstaan, hij moest naar de stewardess.

‘Ik moet nu echt...’ zei hij. ‘Ik moet mijn draagtas ophalen.’

‘Hoe kun je nou zo ongeduldig zijn,’ mopperde de oude mevrouw. ‘Wij Duitsers zijn gewoon veel te ongeduldig. Jij bent ook al zo. We zitten toch net te praten?’

Hij wist niet wat hij moest zeggen.

‘Die draagtas kan je ook straks nog halen,’ zei ze. Hij was al half opgestaan, maar hij ging weer zitten. Hij luisterde naar haar. Hij hoorde hoe de stem van de oude mevrouw over haar oudste zoon vertelde die destijds, toen haar man nog leefde, in opdracht van de Liberiaanse president naar Amerika was gevlogen om daar een vliegtuig te kopen.

‘Zo ging dat toen,’ zei ze en kamde met haar lange vingers door haar haar. In het schijnsel van het leeslampje kon Benjamin de bruinachtige ouderdomsvlekken op haar hand zien. Hij bleef naar die hand staren. Hij dacht aan zijn draagtas, aan de afscheidsbrief, het paspoort, het geld en de zonnehoed. Als je goed naar de bruine vlekken keek, leek het alsof er een kever in het binnenste van de hand zat, die met zijn trompetachtige slurf het bloed opzoog en

dan weer uitspuugde, zodat er overal waar hij heen had gespuugd bruine vlekken op het huidoppervlak zaten. Benjamin staarde naar de hand van de oude mevrouw. Hij vond het een beetje akelig.

‘De president had destijds geen eigen vliegtuig,’ legde de oude mevrouw uit. ‘En mijn zoon moest er een kopen.’

Benjamin keek over zijn schouder. Hij moest de draagtas vinden voordat het vliegtuig de landing inzette. Er kon nu elk moment omgeroepen worden dat ze hun veiligheidsgordels om moesten doen, en dan mocht je niet meer opstaan.

‘En wat doet mijn zoon? Hij stapt in het vliegtuig, vliegt naar Amerika en koopt het ding!’ Ze spreidde haar handen uit alsof het vleugels waren.

‘En nu is hij dood?’ vroeg Benjamin.

‘Hij is bij een verkeersongeluk om het leven gekomen,’ zei ze haast een beetje trots. ‘Niet in Liberia, maar in Duitsland.’ Ze schudde haar hoofd. ‘In Liberia kan je namelijk niet sterven.’

‘Waarom niet?’

‘Waarom niet?’ Ze lachte. ‘Nou ja, omdat men in Liberia niet sterven kan. Wist je dat niet? Kijk maar naar mij. Wat dacht je, waarom ik er steeds weer heen vlieg? Waarom ik nog altijd in dat hete, vreselijke land woon?’ Ze boog zich over hem heen. Hij rook een wat eigenaardig geurtje. Ze rook als een kast, als een oude kast die vol hing met kleren die niemand meer wilde dragen.

‘Echt waar?’ vroeg Benjamin.

‘Absoluut,’ zei ze. ‘Het is onmogelijk. Tenminste, als je blank bent.’ Ze streek een haarstreng naar achteren. ‘Je moet natuurlijk wel blank zijn.’ Ze grinnikte en keek hem aan. ‘Jij bent toch blank, of niet soms?’ Het licht viel op haar magere neus, die eruitzag alsof hij elk moment zou kunnen afbreken en uit haar gezicht vallen.

‘Je bent heel erg blank,’ fluisterde ze, hief haar rechterhand en streekte behoedzaam zijn slaap. ‘Je lijkt op mijn eerstgeboren zoon.’ Benjamin huiverde.

‘Ik heb een cadeau.’ Ze boog zich voorover. ‘Waar is mijn tas?’ Ze pakte haar reistas, die ze op de lege zitplaats naast zich had gezet. Even meende Benjamin zijn draagtas te zien, maar dat was onmo-

gelijk, die zou ze toch niet zomaar in haar reistas stoppen. Hij moest zich vergist hebben. Misschien kon hij beter gaan slapen als hij zo moe was.

‘Ik laat het je zien.’ Ze woelde in haar tas en haalde een rubberen bal tevoorschijn. ‘Hier,’ zei ze, ‘probeer maar eens.’

Benjamin nam de rubberen bal aan en bekeek hem.

‘Je moet opstaan. Toe dan!’

Hij stond op en ging in het gangpad staan.

‘En nu,’ zei ze, ‘laat je hem vallen en doe je je ogen dicht.’ Ze was helemaal opgewonden, haar ogen straalden, haar hele gezicht vibreerde. En toen Benjamin de bal had laten vallen en zijn ogen weer opende, zag hij wat ze bedoelde. De rubberen bal danste voor zijn ogen door de halfdonkere vliegtuigromp het gangpad af en elke keer als hij de vloer raakte, lichtte hij op in talloze kleuren en straalde als een grote, magische bol. Hij lichtte paars op, groen en rood en oranje. De kleuren vlamden en dansten alsof er honderden zonnen op- en ondergingen terwijl Benjamin toekeek hoe de bal door het vliegtuig sprong en zich steeds verder verwijderde. Het toestel helde een beetje. Geschrokken dacht Benjamin bij zichzelf dat het niet lang meer kon duren totdat ze zouden landen. Hij hoorde geknerp in de luidsprekers en keek gefascineerd de lichtende bal na, die op- en neerstuiterend het gangpad af danste.

‘Vooruit,’ fluisterde de oude mevrouw, ‘erachteraan. Breng hem terug!’

2

De bal verdween: hij stuiterde een paar keer, maakte een onverwachte, reusachtige sprong en rolde vervolgens onder de stoelen door zonder dat de ambassadrice of Benjamin hem nog een keer te zien kreeg, langs alle zitrijen heen tot in de eerste klasse, waar hij verder rolde, tussen de benen van de stewardess door die net tomaatensap inschonk voor een man met een gouden bril, tot aan de stoel met het nummer 21c, waar hij uiteindelijk bleef liggen. Via de luid-

sprekers werd de passagiers gesommeerd hun plaatsen in te nemen en hun veiligheidsgordels om te doen, omdat de landing in Monrovia nu spoedig zou worden ingezet. Het meisje op stoel 21c draaide zich om. Brilliant Hope Gwenigale-Johnson – ze had een van de kleindochters van de ambassadrice kunnen zijn – zag de bal, die grijs en uitgedoofd, maar nog steeds geheimzinnig, naast haar op de grond lag. Ze dacht even na, maakte toen haar veiligheidsgordel los, sprong overeind en griste de bal naar zich toe. Ze stopte hem vliegensvlug in haar kleine fluwelen hoofdkussen. Het was een zilverkleurig hoofdkussen dat Brilliant Hope Gwenigale-Johnson altijd bij zich had en waarvan de hoes elke dag gewassen moest worden, zodat het kussen telkens opnieuw naar kaneel en oleander rook, want daarmee parfumeerde haar oma het, anders kon Brilliant haar hoofdje er niet op neervlijen. Het kussen had een ritsluiting en de bal verdween erin alsof hij nooit had bestaan.

Brilliant dacht er niet over na waar de bal vandaan was gekomen. Het was gewoon een rubberen bal, een of ander cadeautje, een aardigheidje dat iemand voor haar verzonnen had, want ze kreeg veel cadeautjes en dus verbaasde het haar ook niet dat er nu zomaar een cadeautje kwam aangerold waarvoor ze niet eens dankjewel hoefde te zeggen. Ze had een hele rij voor zichzelf, want ze zat niet graag naast haar oom, en waar ze helemaal een hekel aan had was als hij snurkte. En dat deed hij min of meer altijd als ze samen in het vliegtuig zaten. Brilliant Hope Gwenigale-Johnson. Hope, dat betekende hoop. Gwenigale, dat kon je vast ook vertalen, maar Brilliant was vergeten wat die naam betekende. Ze woonde in Amerika, omdat haar familie Liberia al jaren geleden had verlaten vanwege de burgeroorlog, en haar oom, die wel was gebleven, kwam haar af en toe opzoeken. Nu ze binnenkort haar vijftiende verjaardag zou vieren, werd het tijd dat ze eindelijk het geboorteland van haar moeder eens leerde kennen en dus was haar oom speciaal naar Amerika gevlogen om haar op te halen. Wat dat allemaal kostte, speelde geen rol. Zoals andere mensen de bus namen of een taxi bestelden, zo stapte haar oom in een vliegtuig en vloog de Atlantische Oceaan

over om haar op te halen. De bal vormde een bultje in haar hoofdkussen. Ze zou het kussen zo meteen in haar rugzak stoppen, die ook zilverkleurig was en die ze een naam had gegeven, want ze gaf alle dingen die van haar waren altijd een naam. Soms gaf ze ook dingen die niet van haar waren een naam. Dat deed ze omdat ze zich verveelde en omdat ze

dingen in iets anders veranderde als zij ze een naam gaf. Daarom heette haar kussen Justin Timberlake en haar schoenen heetten Kanye West, dat wil zeggen zo heetten haar wandelschoenen, de zware wildleren schoenen die ze nu aanhad omdat iedereen zei dat Liberia ontzettend vies was, vol scherven en puntige rotsen en gevaarlijke gaten, en dat je daar sowieso in geen geval op blote voeten mocht lopen, zeker niet 's nachts. Maar Brilliant zou waarschijnlijk toch niet veel rondlopen. Het grootste deel van de tijd zou ze een chauffeur ter beschikking hebben, en haar oom had haar grootouders, die voor haar zorgden, verzekerd dat ze als het even kon helemaal niet buitenshuis zou komen, omdat dat veel te gevaarlijk was.

'Je mag er dan wel uitzien als een Liberiaanse,' had haar oom gezegd, 'maar dat ben je eigenlijk niet. Jij bent per slot ons prinsesje en als jou iets overkomt op straat, al was het maar dat er zo'n achterlijke hond tegen je blaft, dan breekt dat je opa en oma het hart.' Vervolgens was hij weer in slaap gevallen. Brilliant keek films op een kleine draagbare dvd-speler, of ze prikte met een naald in haar zilverkleurige kussen, wat eigenlijk weinig zinvol was. Maar dat deed Brilliant soms. Ze maakte dingen die van haar waren gewoon kapot, maar waarom ze dat deed, dat wist ze zelf ook niet zo precies.

'Vloog daar nou net een bal door de lucht?' hoorde ze haar oom achter zich zeggen. Hij slurpte zijn tomatensap.

'Wat voor bal dan?' vroeg ze.

'Nou ja, een bal, kindje.' Hij schraapte zijn keel.

'Hoe moet ik dat nou weten. Wanneer landen we eigenlijk?'

'Zo meteen.'

'Zal ik dan Kanye West maar aantrekken?'

'Wie?'

‘Mijn schoenen, slimpie. We landen toch zo meteen?’

Haar oom schudde zijn hoofd. ‘Ik ga je dragen, mijn schat. Jij doet geen stap meer. Het is midden in de nacht. Ik draag je naar de auto, en morgenochtend word je wakker in Coconut Jungle.’ Dat was de naam van het strandhuis van haar oom. Maar op de foto die ze in haar mobieltje had opgeslagen leek het meer op een hut in het bos. Ze had het de Boomhut gedoopt en haar oom gevraagd of hij soms van plan was om daar vossen en beren te schieten, want in dat geval wilde ze liever thuisblijven. Ze had er sowieso de pest in, omdat ze had gehoord dat het in Liberia voortdurend regende en als er iets was waar ze een hekel aan had, dan was het regen. Die had je in Californië nauwelijks, en ook de reusachtige roze paraplu die haar oom voor haar had gekocht, maakte de zaak er niet beter op. Ze had hem Roze Reus genoemd en er met een nagelschaartje schapenwolkjes in geknipt, zodat een paar dagen later Roze Reus II voor haar slaapkamerdeur stond. Roze Reus II lag nu, nog in zijn plastic verpakking, in het bagagevak boven haar hoofd, maar ze had besloten hem gewoon in het vliegtuig te laten liggen. Want hij beviel haar niet meer, net zomin als haar kussen met al die gaten en die rare bobbel. En een ogenblik later, toen het toestel met geraas omlaagzakte en toen weer naar voren schoot omdat het in de een of andere turbulentie terecht was gekomen, smeed ze het naast zich op de grond, zodat er een kort weerlichten door het kussen flitste, alsof er vuur in oplaaide. Brilliant schrok. Haar oom snurkte en de stewardess die net langskwam, raapte het kussen op en legde het op haar schoot.

‘Je hebt je veiligheidsgordel niet om. Wil je soms door de lucht geslingerd worden?’ Brilliant kneep haar ogen samen. Wat een brutaliteit, dacht ze, wie denkt dat mens wel dat ze is. Prinses Brilliant Hope Gwenigale-Johnson schudde woedend haar hoofd. De stewardess pakte de veiligheidsgordel en trok hem strak om Brilliants buik. Het kussen lag op de lege stoel naast haar. Ze keek ernaar. Er was duidelijk iets mis. Er was iets aan de hand met Justin Timberlake. Ze overwoog hem te opereren en in stukken te snijden. De bal zou ze houden, maar het zachte, vlokkige innerlijk van Justin ver-

vulde haar opeens met walging. De kleine naald had ze mee aan boord gesmokkeld. Ze had altijd een kleine naald bij zich, en deze had ze onder een pleister op de rug van haar hand verstoppt. Hij heette Miss Marple 21. Of Miss Marple 22. Bij de controle op het vliegveld was er een piepsignaal geweest, maar Brilliant had de man van de veiligheidsdienst met fonkelende ogen dreigend aangekeken en was gewoon doorgelopen. Ze trok voorzichtig de pleister van haar hand om Miss Marple te bevrijden. Haar doelwit was het kussen, Justin Timberlake.

‘Hak hem aan mootjes,’ fluisterde Brilliant, hoewel dat een zware opgave voor zo’n klein naaldje was. Brilliant keek het kussen aan.

‘Nou en?’ zei ze tegen Justin. ‘Dat kan me helemaal niets schelen.’

Ze zag duidelijk hoe Justin zijn buik introk, want die had Miss Marple als eerste op het oog. Brilliant schudde haar hoofd. Er was echt iets mis met hem. De reis had Justin geen goed gedaan en ze vond het een goed idee om hem samen met de Roze Reus in het vliegtuig achter te laten, om hem een lesje te leren. Ze was nu oud genoeg, ze had geen kussen meer nodig. Ze keek hem nog een keer aan. Ze vertrouwde hem niet meer, na dat flitsen en weerlichten, het was alsof er een magisch wezen in hem verborgen zat.

‘Ben je soms zwanger? Justin!’ Ze boog zich over hem heen. Ze wilde net met behulp van haar naald de waarheid achterhalen, toen ze opeens een gezicht zag. Vlak bij haar. Het was het gezicht van een blanke jongen. Hij had sproeten, rossig haar en grote, enigszins angstige ogen. Zijn hand kwam tastend langs haar stoel omhoog en greep naar het kussen. Ze kon haar ogen niet geloven.

‘Sorry,’ zei Benjamin, ‘maar dat moet ik weer teruggeven.’ Toen pakte hij het kussen en nog voordat ze met haar naald had kunnen toesteken, was hij alweer weg. Ze maakte haar veiligheidsgordel los om achter hem aan te gaan. Het gordijn dat de eerste klasse van de tweede scheidde, bewoog nog wat heen en weer. Hij was dus zomaar uit de tweede klasse naar voren naar haar toe gekomen om Justin van haar af te pakken. Ze draaide zich om en zocht naar de stewardess.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg haar oom. Er zijn hier dieven en criminelen aan boord, dacht ze. Ze vroeg zich af of ze gillen dan wel

huilen moest en ook of ze dat eventueel tegelijk kon doen. Terwijl ze zich bezighield met de vraag hoe ze dat voor elkaar kon krijgen, zei haar oom: ‘Je bent toch niet bang hè, liefje?’ Zijn grote hand liefkoosde haar. ‘Heel het land zal je aan je voeten liggen.’ Hij wilde haar net over het hoofd strelen toen de brutale stewardess weer opdook. Ze werd opgetild en als een spartelende baby terug op haar plek gezet en vastgegespt. Nou, die zal er nog van lusten, dacht Brilliant woedend. Opeens voelde ze een stekende pijn in haar been. Dat was Miss Marple. Nu wist ze tenminste zeker dat ze huilen moest, en niet gillen. Maar uiteindelijk deed ze dat niet. Ze beet haar tanden op elkaar. Want Brilliant Hope Gwenigale-Johnson mocht dan soms erg moeilijk en gecompliceerd zijn, dom was ze beslist niet. Als ze Miss Marple in haar been zouden aantreffen, zou dat alleen maar nieuwe problemen veroorzaken. Nu ging het erom dat ze Justin terugkreeg, en dan zou ze die rare blanke jongen een lesje leren. ‘Maar eerst,’ fluisterde ze bij zichzelf, ‘ga ik hem een naam geven.’ En ze vertrok haar gezicht tot een grijns.

3

De ambassadrice hield het kussen voorzichtig vast, alsof het breekbaar was. Ze bekeek het van alle kanten en zei toen: ‘Het is een prachtig kussen. Ik denk dat ik het hou.’

‘Maar we moeten het teruggeven,’ protesteerde Benjamin.

‘Dat heb je goed gedaan,’ zei de oude mevrouw. ‘Ik vind het heel mooi.’

‘Het is toch helemaal niet van mij,’ sprak Benjamin haar tegen. ‘Ik moet het terugbrengen. We moeten alleen uitvogelen hoe we die rubberen bal eruit krijgen.’

‘Haal jij je draagtas nou maar,’ zei de oude mevrouw en glimlachte voor zich uit. Precies op dat moment werd de aanwijzing omgeroepen dat iedereen zijn veiligheidsgordel om moest doen. Straks zouden ze landen. Een stewardess kwam naar Benjamin toe en wees op zijn stoel.

‘Zou je niet liever gaan zitten?’ vroeg ze.

De oude mevrouw bekeek het kussen. ‘Uitvogelen...’ mompelde ze en wiegde het kussen heen en weer. Het geraas van de motoren nam nu steeds meer toe, en met groot kabaal werd het landingsgestel uitgeklaapt. Benjamin dacht aan de draagtas, die hij nu heel snel uit het toilet moest halen, als het klopte dat hij hem daar vergeten was. Nog een paar minuten, en ze zouden landen.

‘Ik heb ooit eens een kussen als dit gehad,’ zei de ambassadrice. ‘Ik hoefde mijn hoofd er maar op te leggen en ik had de mooiste dromen.’ Benjamin dacht aan het meisje en vroeg zich af of alle meisjes in Liberia er zo uit zouden zien als zij. Ze had heel mooi haar. Het was in een krans om haar hoofd gevlochten, als een slakkenhuis van zwart fluweel. Ze had naar hem geglimlacht. Maar het was wel een glimlach geweest die het bloed in je aderen deed stollen.

‘Ik vergeet het altijd meteen als ik iets droom,’ zei hij.

‘Wat zei je?’ vroeg de oude mevrouw en hield het kussen omhoog.

‘De bal zit daar,’ legde Benjamin uit en wees op de bult in het kussen, maar de ambassadrice toonde niet de minste interesse. ‘U moet het kussen alleen op de een of andere manier open zien te maken...’

Het toestel kwam neer. Het was een zachte landing. De ambassadrice keek hem aan en glimlachte. Benjamin kreeg het vermoeden dat ze gek was; er waren sowieso een hoop rare mensen aan boord.

‘In zo’n droom stond ik opeens bij een waterval,’ vertelde ze, ‘en toen kwam er een grote vlinder en die pakte ik vast... en hup, ik ging ervandoor. Ik vloog gewoon weg.’ Ze woelde in haar tas naar haar kam. Terwijl ze daarnaar zocht, hield Benjamin haar jas vast. Die had ze zonder plichtplegingen over zijn knieën gelegd en Benjamin bedacht opeens dat ze hem eigenlijk als een lakei behandelde.

‘Kan jij mijn haar kammen?’ vroeg ze en hield hem de zware kam voor. ‘Mijn handen trillen zo.’ Het kussen viel op de grond. Even flitste het van binnen blauw-rood-groen. Benjamin tastte met zijn

voeten naar het kussen. Hij wilde het teruggeven. Het meisje zat in de eerste klasse en bij het verlaten van het vliegtuig kon hij haar niet ontlopen. Bovendien was ze vast en zeker niet alleen. Ze had een beschermer. Terwijl Benjamin met de metalen kam in zijn hand overwoog of hij het haar van de ambassadrice zou kammen of niet, moest hij opeens aan zijn vader denken. En dat maakte hem blij. Hij was blij dat hij hem weer zou zien, want hij had hem al een half jaar niet gezien. Zijn vader werkte voor de GTR, de Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit, maar niemand wist wat dat was, en telkens als Benjamin probeerde uit te leggen wat zijn vader daar deed, raakte hij verstrikt. Zijn vader legde het ook nooit uit, hij was te lui om te schrijven, en als hij in Duitsland was om Benjamin op te zoeken, praatte hij over van alles en nog wat, maar niet over zijn werk.

‘Mijn vader bouwt bruggen. Hij heeft er vast ook weleens een over een waterval gebouwd.’ De oude mevrouw glimlachte en knikte. Benjamin dacht dat ze misschien echt gek was, of anders heel erg oud. Hij kamde haar voorzichtig, zoals hij ook weleens de poppen van zijn nichtje had gekamd. Hij dacht aan het meisje met het slakkenhuiskapsel. Hij kamde langzaam van boven naar beneden, van haar kruin naar haar schouders. Het haar was erg dun en hij was bang dat hij het uit zou trekken als hij te stevig kamde. Met zijn voet tastte hij naar de bal in het kussen. Op de een of andere manier moest hij erin gekomen zijn, maar hoe? Misschien, dacht hij, heeft dat kussen een rits.

‘En, wat ga je doen in Monrovia?’ vroeg de oude mevrouw.

‘We gaan het land in, helemaal naar de jungle. Daar heeft mijn vader een huis. Hij woont niet in Monrovia.’ Omdat het vliegtuig steeds langzamer ging, begon hij wat sneller te kammen.

‘Je gaat de jungle in?’ De oude mevrouw keek hem somber aan.

‘Ja,’ zei Benjamin losjes, alsof hij dat wel vaker deed en het niets bijzonders voor hem was. Opeens bleef de kam in een haarstreng vastzitten. Toen volgde er een schok, en het toestel kwam tot stilstand.

‘Dat werd ook tijd,’ mompelde de oude mevrouw en stond op.

‘Wacht even!’ riep Benjamin. De kam hing nog in haar haar. Maar opeens was alles in beweging. Alle passagiers sprongen overeind en openden de bagagevakken om hun koffers en tassen eruit te halen. Benjamin liet het kussen en de oude mevrouw met de kam in haar haar voor wat ze waren en rende naar het toilet. Het was het toilet achter in het vliegtuig en omdat er in dat gedeelte niemand zat, kon hij ervan uitgaan dat de draagtas nog steeds op het plankje naast de wasbak zou staan en dat zijn tandenborstel en de tandpasta nog steeds op de rand van de wasbak zouden liggen. Tandpasta en tandenborstel was zijn moeder ook haast vergeten, daar had ze pas op het laatste moment aan gedacht. Eigenlijk waren ze min of meer alles vergeten behalve de insectenspray. Daarvan had zijn moeder vijf grote spuitbussen gekocht. Vier ervan zaten in zijn koffer en een zat in de draagtas. Zijn vader had aan de telefoon gezegd: ‘Het laatste wat je doet, voordat je uit het vliegtuig stapt, is dat je naar het toilet gaat en je inspuut met insectenspray. Begrepen? Niet vergeten.’ Want buiten wachtten de muskieten. Die kon je niet zien, en eigenlijk kon je ze ook niet horen. Dat was het verschil. Duitse muskieten heetten muggen, en die kon je horen, en soms ook zien. ‘Dat is eigenlijk het belangrijkste,’ had zijn vader gezegd. ‘En je paspoort. Dat mag je natuurlijk ook niet vergeten.’ Dat zit allemaal in de draagtas en die is in het toilet, probeerde Benjamin zichzelf gerust te stellen. Hij draaide zich nog een keer om. Het vliegtuig stond nu stil. De oude mevrouw liep zonder haar jas op de uitgang af. ‘Hoe vergeetachtig kun je zijn,’ mompelde Benjamin en opende vol verwachting de deur van het toilet. Hij zag de kam die in haar haar hing en haar lange, knokige vingers, waarmee ze zich aan de ene hoofdsteun na de andere vastklampte om de uitgang te bereiken. Toen ontstond er een eigenaardige tochtwind, omdat een van de deuren van het toestel werd geopend. Opeens begonnen alle passagiers naar buiten te stromen. Benjamin wrong zich door de deuropening het toilet in.

Het kussen was dus weg. Erg verdrietig was Brilliant niet. Verdrietig zijn, daar deed ze niet aan. Ze kon woedend zijn, ze kon er de pest in hebben. Heel erg zelfs. Maar niet verdrietig. Op een ochtend had ze thuis in haar tuintje haar twee schildpadden aangetroffen die, op hun rug liggend, de hele nacht niet van hun plek hadden kunnen komen. Ze was naar ze toe gegaan en had een portie cornflakes om ze heen gestrooid zodat het net leek of de twee schildpadden een aureool hadden. Hun korte, stompe hagedissenpoten circelden langzaam in de lucht. Ze lagen nog in de schaduw. Brilliant had wat melk over de cornflakes gegooid, en daarna had ze zich door haar oma naar school laten brengen. Ze was benieuwd hoe de schildpadden, de cornflakes en de melk de dag in de hete zon zouden doorstaan. Maar toen ze uit school kwam was ze veel te moe om de tuin in te gaan, ze kwam pas drie dagen later terug op de plaats van haar experiment. De melk was verdwenen en de cornflakes waren in de zon verschrompeld tot rare krakende kruimels, die je gewoon plat kon trappen. De schildpadden waren dood. Brilliant was voor hen gaan staan en had gezegd: ‘Stomme beesten die jullie zijn, jullie zijn echt nergens goed voor!’ De dood van de schildpadden had haar woedend gemaakt. Het ergerde haar dat ze zomaar, zonder haar iets te vragen, waren gestorven. En nu ze het kussen moest achterlaten in het vliegtuig van de Nederlandse Koninklijke Luchtvaartmaatschappij, dacht ze alleen: Justin Timberlake wilde toch al niet naar Afrika, want daar had Justin alleen maar zonnebrand opgelopen, en toen dacht ze alweer aan de scheepsreis die haar wachtte. Haar oom had haar over zijn nieuwe jacht verteld, en gezegd dat ze zondag een boottochtje zouden ondernemen.

Toen Benjamin opeens in de hal van de luchthaven opdook, zou ze hem niet eens herkend hebben als hij niet het kussen in zijn hand had gehad. Hij sprak met haar oom en bood hem het kussen aan. En toen viel haar nog iets anders op. Hij had een merkwaardige jas aan, die veel te groot voor hem was. Het was een dikke grijze jas die

tot op zijn knieën kwam. Hij had hem dichtgeknoopt en de kraag opgeslagen, en met dat zilverkleurige fluwelen kussen erbij zag hij er opeens helemaal niet zo oninteressant uit, vond Brilliant.

‘En je paspoort zit ook in die draagtas?’ vroeg haar oom.

Benjamin knikte. ‘Alles zit erin,’ jammerde hij, ‘ook de brief. Van mijn moeder.’

‘Hm. Van je moeder.’ Brilliant's oom keek bezorgd. Hij was erg goedmoedig, een eigenschap van hem waar Brilliant niet zo dol op was, behalve als ze zelf van zijn goedmoedigheid profiteerde. Als hij andere mensen hielp verveelde dat haar al snel en dan verloor ze haar geduld.

‘Tja, wat kunnen we daar nou aan doen?’ overlegde hij en wenkte naar haar. ‘Dat is Brilliant. Mijn nichtje.’ Brilliant ging op Benjamin af en wilde hem een hand geven, maar Benjamins handen zaten zo diep in de mouwen van de reusachtige jas verstopt dat hun handen elkaar niet konden vinden. Brilliant's oom schoot in de lach.

‘Wie is hier dan verantwoordelijk voor jou?’ vroeg de oom. Een stukje verderop stond een douanebeambte argwanend naar Benjamin te kijken. Brilliant's oom moest even nadenken. Het hele gedoe begon Brilliant al een beetje te vervelen, maar toen dacht ze: die rare jongen met die jas en zonder paspoort, dat kan best leuk worden, en ze stelde zich al voor hoe ze hem de hele vakantie lang zou koeioneren en dat hij dan alles moest doen wat zij wilde.

‘We nemen hem mee,’ zei ze en hield haar hoofd schuin. Hij was ongeveer even groot als zij. Eigenlijk vond ze het wel stoer dat hij haar kussen gewoon had afgepakt. Hij hield het nog steeds in zijn hand. Haar oom had zijn handen vol met al die tassen en draagtassen met cadeaus voor zijn familie. Brilliant's oom keek naar de douanebeambte en dacht diep na.

‘Ik heb haar net nog gezien,’ zei Benjamin, nog steeds helemaal buiten adem, ‘die oude mevrouw. Ze is de vrouw van de ambassadeur, maar die is dus dood.’

‘Ja, dat zal wel,’ zei Brilliant verveeld.

‘Zij heeft mijn draagtas, dat kan gewoon niet anders... Ze heeft hem vast in haar tas gestopt.’

En hij had haar inderdaad nog even gezien, toen hij als laatste het toestel verliet en op de steile vliegtuigtrap stond en de jas dichtknoopte terwijl de zwoele hitte hem in een wurggreep nam en hij aan de woorden van zijn vader moest denken: 'Dat is echt het ergste wat je kan overkomen. Dat je al in de eerste week malaria krijgt.' En aan hoe zijn moeder aan de telefoon had gezegd: 'Als hij malaria krijgt, dan laat ik me scheiden. Het is maar dat je het weet.' Dat gevaarlijke ongedierte mocht hij geen kans geven, dus knoopte hij de jas zorgvuldig dicht en klapte de kraag omhoog, hoewel hij nu al kletsnat was van het zweet. Hij had haar inderdaad nog gezien. Dat sneeuwwitte haar, haar ivoorkleurige dunne jurk en de knokige linkerhand waarin ze haar grote leren reistas droeg. In die tas moest zijn draagtas zitten. De zwarte ZARA-draagtas met de afscheidsbrief van zijn moeder, de insectenspray, de honderd dollar en al die andere dingen waaraan hij nu helemaal niet wilde denken. Ze liep heel snel, eigenlijk rende ze haast, hij dacht: en dat is nou de vrouw van de ambassadeur, ze is een ordinaire dievegge, en hij riep nog: 'Dat gaat zomaar niet! Die draagtas is van mij!' Maar in zijn opwindning had hij Duits gesproken, en bovendien was er niemand in de buurt die hem had kunnen horen. De stewardessen bevonden zich in het vliegtuig achter hem en de andere passagiers waren allang in het rare platte gebouwtje verdwenen waar kennelijk de ontvangsthal was. Waar was zijn vader? Kon zijn vader hem dan niet horen? Maar hij beseftte dat hij eerst zijn paspoort zou moeten laten zien en dan op zijn bagage zou moeten wachten, dat was overal ter wereld zo. Zelfs in Liberia. Een grote, hobbelig geasfalteerde vlakke strekte zich voor hem uit. Hij moest dus lopen. Er was geen bus, geen roltrap en al helemaal geen loopband, zoals hij dat van andere vliegvelden kende. Er was helemaal niets. Alleen de benauwende atmosfeer en het gevoel dat hij in een hete badkuip was gesprongen. Hij veegde het zweet van zijn gezicht. Het meisje met het slakkenhuiskapsel grijnsde hem aan. De douanebeambte kwam langzaam op hem af.

'En bij wie hoor jij?' vroeg de beambte, met een dreigende ondertoon. De vriendelijke meneer met wie Benjamin gesproken had

stond nu een eindje verderop te telefoneren. Hij keek het meisje aan.

‘Nou, eigenlijk...’ Brilliant dacht na en plukte wat aan de roze paraplu waar ze op leunde. Ze zag eruit als een echte prinses. Ze droeg gouden armbanden om haar polsen en aan allebei haar oren bungelden oorringen die zo groot waren dat ze haar schouders raakten.

‘Eigenlijk is hij dus een dief. Jawel! Hij heeft mijn kussen gestolen.’

‘Hier is het,’ riep Benjamin en hield het onder de neus van de beambte. ‘Ik heb het niet gestolen. Het gaat alleen om die rubberen bal. Die moet ik weer teruggeven. Dat is zo’n ding voor kleine kinderen... hij geeft licht als je hem tegen de muur gooit.’

De beambte keek hem aan.

‘Ja,’ herhaalde Brilliant, ‘eigenlijk is hij gewoon een kleine, gemene dief.’ Ze glimlachte allercharmantst en grijnsde hem vervolgens aan op een manier die hem totaal verwarde. Zijn verwarring was haast nog groter dan zijn angst. Wat voerde dat vreemde meisje toch in haar schild? Hij keek om zich heen en zocht naar zijn vader. Maar het enige wat hij zag waren de kleine politiehokjes waarin beambten paspoorten zaten te controleren. Aan het plafond hing een gloeilamp, waar honderden insecten omheen vlogen. Het groene linoleum op de vloer zat vol gaten en scheuren. Afgezien van Brilliant en haar oom waren er nog maar een paar reizigers overgebleven. Meer dan een stuk of twaalf waren er al niet aan boord geweest. Een vrouw en een man lieten net hun paspoort zien. ‘Welkom in Liberia,’ hoorde Benjamin een zware, vrolijke stem zeggen. De oude mevrouw was allang weg. Benjamin had van zijn vader gehoord dat diplomaten altijd heel snel door zulke controles heen kwamen. Waarschijnlijk had ze het vliegveld zelfs al verlaten.

‘En wat heeft hij dan wel gestolen?’ vroeg de beambte grijnzend.

‘Nou, dat kussen hier.’ Brilliant wees op het fluwelen kussen dat Benjamin in zijn hand hield.

‘Hm,’ zei de beambte en knikte.

‘Plus die jas.’ Ze wees met enthousiasme op Benjamins jas, alsof

ze opeens een buitengewone en geweldige ontdekking had gedaan. ‘Die heeft hij ook gejat. O ja, vast en zeker.’ Ze draaide zich om naar haar oom. ‘Oom,’ riep ze. ‘Je moet een getuigenverklaring afleggen.’ Ze trok hem aan zijn mouw. Maar haar oom liet zich niet van de wijs brengen en bleef telefoneren. Het was waarschijnlijk een erg belangrijk gesprek, want hij keek niet op of om toen Brilliant met haar enorme, nog in plastic verpakte roze paraplu naar het been van de politieagent wees.

‘Dus,’ zei ze, ‘wordt hij nou gearresteerd of niet?’

De beambte overlegde. Hij keek Benjamin aan, inspecteerde de jas, keek toen naar de oom van het meisje.

‘Ik sta erop,’ zei Brilliant en grijnsde hem aan. Toen ze weer naar Benjamin keek was ze opeens onzeker of ze nou moest glimlachen of juist heel streng en ongenaakbaar kijken. In feite was ze niet over hem van mening veranderd. Ze wilde alleen alles een beetje gecompliceerder maken. Dat vond ze altijd geweldig, de dingen gecompliceerd maken. Liefst zo gecompliceerd dat de volwassenen er grijze haren van kregen. Haar oom had er al een paar. Maar die had hij door de oorlog gekregen, zoals hij altijd zei. De oorlog die jarenlang in Liberia had gewoed en die uiteindelijk de reden was dat Brilliant Hope Gwenigale-Johnson in Amerika was opgegroeid. Als de oorlog er niet was geweest, zeiden ze bij haar thuis, dan zou je een echt Liberiaans meisje zijn geworden. Dat klonk altijd een beetje onheilspellend, zodat zelfs Brilliant nogal nerveus werd als ze zich probeerde voor te stellen hoe alles zou zijn als ze inderdaad een Liberiaans meisje was geworden.

‘U hebt toch zeker wel een kindergevangenis?’ vroeg ze. Wat een mop zou het zijn om hem vervolgens weer uit de gevangenis te bevrijden, en reken maar dat dat een hoop geld zou gaan kosten. Een hele hoop geld.

‘Ik bedoel, alleen voor vannacht.’

‘Een kindergevangenis?’ vroeg de beambte.

‘Ja. Zoals we in Los Angeles hebben.’ Ze knikte. Los Angeles, dat klonk als een stad uit een sprookje, en ze had het gevoel dat ze elke lettergreep heel nauwkeurig moest uitspreken, zodat de magie van

die stad goed overkwam. 'In de woestijn. Daar zijn de kindergevangenis- en gevangenis. Weet u dat niet? We hebben dus namelijk kuilen van verschillende grootte in de woestijn, al naar gelang de leeftijd, als een kind twee jaar oud is, dan gaat het natuurlijk om een kleinere kuil, of zeg maar tien, dan is hij groter.' Ze maakte weidse armbewegingen, om de beambte een idee omtrent de maten van de diverse kindergevangenis- en gevangenis cellen te geven.

'Daar worden ze in gestopt, en dan gaat het deksel erop.' Ze dacht even na. 'De deksels zijn natuurlijk wel allemaal even groot.' Ze keek Benjamin aan. Die voelde zich helemaal niet op zijn gemak. Niet dat hij ook maar één woord geloofde van wat ze zei, maar de hal raakte langzaam leeg en de rij politiehokjes zag er bedreigend uit. De beampten zaten verveeld achter hun plexiglasramen naar hem te kijken. Benjamin had het gevoel dat hem iets onaangenaams te wachten stond. In tegenstelling tot Brilliant beleefde hij weinig plezier aan gecompliceerde situaties. Zijn moeder was al gecompliceerd genoeg, en zijn leven ook.

'Of anders,' zei Brilliant, 'zou u hem in een boom kunnen hangen.' Ze kraste wat met de punt van haar paraplu over het kapotte linoleum. 'Want een woestijn hebben jullie hier geloof ik niet, of wel?'

'Helaas niet, nee,' zei de beambte. Hij leek wat in de war. Hij keek telkens weer naar de oom van het meisje, en Benjamin dacht bij zichzelf dat die oom een belangrijke persoonlijkheid moest zijn als Brilliant het zich kon permitteren om op die manier met een politieagent te spreken. De oom had een paar passen in de richting van een van de politiehokjes gezet en zwaaide met zijn paspoort. Hij was Benjamin kennelijk helemaal vergeten. Toen wenkte hij naar het meisje, dat ze mee moest komen. Ze maakte een kniebuiginkje en glimlachte naar Benjamin, die even nieuwe hoop voelde opvlammen. Het leek haast alsof ze verdrietig was, maar toen nam haar gezicht opnieuw een vrolijke uitdrukking aan.

'Hier,' zei ze, 'die zul je nodig hebben als je weer uit de gevangenis komt. Het regent hier namelijk behoorlijk vaak. Echt walgelijk.' Ze huiverde en overhandigde hem de paraplu.

‘Het kussen,’ zei de beambte. Ze maakte een onverschillige handbeweging en rende naar haar oom. Ze draaide zich nog een keer naar Benjamin om. Glimlachte naar hem. Benjamin dacht net dat haar glimlach echt betoverend mooi was, maar toen hield ze alweer op met glimlachen en stak haar tong naar hem uit. De beambte keek hem medelijdend aan.

‘Mijn vader wacht buiten op me,’ zei Benjamin snel. Echt bang was hij niet. Hij wist dat alles opgelost zou worden zodra zijn vader zich ermee zou bemoeien. Zijn vader was erg goed in het uitleggen en oplossen van problemen, voor zover het niet om zijn moeder ging.

‘Aha,’ zei de beambte. ‘Je vader wacht buiten. En hoe ziet hij er dan uit?’

‘Hij heeft een baard,’ zei Benjamin. Met het hoofdkussen en de roze paraplu in zijn handen zou hij op een buitenstaander wel een rare indruk maken. En dan die jas, die oude grijze jas met het visgraatpatroon. Erg lekker rook hij niet. Hij rook, om precies te zijn, niet naar een klerenkast die vol met oude kleren hing, maar naar een kelder. Hij rook naar een vieze oude aardappelkelder, zoals ze die thuis in Lichtenberg in Berlijn hadden. Een oude aardappelkelder waar geen aardappels meer in lagen, maar kolen. En hij was altijd degene die de kolen naar boven moest sjouwen zodat ze in de winter de kachel konden stoken. Daarnaast rook die jas. Naar winter, naar aardappelkelder en naar Berlijn.

‘Hij heeft een heleboel sproeten,’ zei Benjamin. ‘Hij werkt bij de GTZ. Gesellschaft für...’ Maar verder kwam hij niet. De beambte schudde alleen maar resoluut zijn hoofd.

‘Er wacht buiten niemand die er zo uitziet, jongeman,’ zei de beambte opeens heel streng en pakte hem bij zijn arm. ‘Dat weet ik precies. Zo iemand heb ik hier de hele dag nog niet gezien. Russell!’ riep hij. Een nors uitzierende geüniformeerde beambte, die aan het andere einde van de hal naast een van de politiehokjes stond, knikte bedachtzaam met zijn hoofd.

‘Russell, we hebben een probleem hier.’ De greep van de beambte werd steeds steviger. Opeens werd Benjamin bang. Russell, de

beambte die aangesproken werd, was een boom van een man. Hij wekte een buitengewoon onaangename indruk. Hij stond roerloos onder een lamp aan het plafond met een hele zwerm insecten om zich heen, alsof hij de koning van Liberia was en alle gevleugelde dieren hem nu eer bewezen. En toen hij langzaam op hem af schreed, met de dreigendste gezichtsuitdrukking die je je maar kon voorstellen, terwijl hij met zijn linkerhand, die in een groezelige witte handschoen stak, de muskieten verdreef, begreep Benjamin dat hij iets moest verzinnen, en wel heel snel.

‘Misschien dat je een paar dollar hebt,’ hoorde hij de fluisterende stem van de beambte naast hem, wiens greep nu iets losser werd. ‘Zo iemand als jij, een jongen uit Amerika... Je hebt vast wel een dollar bij je, hè?’ fluisterde hij. Het zweet liep tappelings langs Benjamins lijf. ‘Je hoeft niet bang te zijn,’ fluisterde de beambte opnieuw. ‘We gaan je niet in een boom hangen. Als je een paar dollar hebt... Zo iemand als jij hangen we toch niet in een boom.’ Hij liet een raar, hinnikend lachje horen, terwijl de grote, dreigend kijkende geüniformeerde beambte al haast bij Benjamin was. ‘Niet bang zijn,’ fluisterde de beambte. ‘Welkom in Liberia.’

5

Brilliant en haar oom waren Benjamin al haast weer vergeten toen ze eenmaal in hun comfortabel gestoffeerde jeep met airconditioning zaten, om zich door hun chauffeur naar de stad te laten brengen. Het was een uur rijden naar de stad. Van buitenaf gezien leek de luchthaven op een schuurtje, het was een gebouw dat je maar het best met vastbesloten passen kon verlaten, de hete tropische nacht in, om dan snel je koffer in de auto te gooien en naar huis te gaan. Brilliant was verschrikkelijk moe. Ze gaapte. Het was haar gevreesde roofdierraap, waarbij ze haar mooie mond wijd opende en dan weer heel snel sloot, om vervolgens met haar oogjes in het rond te spieden, op zoek naar een nieuwe prooi.

‘En waarom kan hij de auto niet duwen?’ vroeg ze omdat ze nog

steeds niet verdergingen. ‘Wij blijven zitten en hij duwt, per slot betaalt je hem toch? Of niet? Of niet soms?’

‘Liefje toch,’ zei haar oom rustig. ‘Hij kan hem toch niet duwen. Eerst moet hij de band wisselen.’ Haar oom had zijn jasje uitgetrokken en zijn mouwen opgestroopt. Hij had besloten de chauffeur te helpen, dan zou het sneller gaan. Hij was in ieder geval niet van plan om zijn humeur te laten bederven door een lekke band.

‘Hij kan me toch dragen,’ riep Brilliant. ‘Hij moet me op zijn rug nemen, en dan gaan we gewoon lopen.’ Ze klopte tegen de binnenkant van het raam. Het vriendelijke gezicht van haar oom verdween toen hij zich bukte om mee aan te pakken. Brilliant’s gezicht stond op onweer. Op dat moment schoot Benjamin haar weer te binnen. Ze draaide zich om en keek naar het luchthavengebouw. Daar moest hij nog ergens zijn. Zou ze uitstappen, en op onderzoek uitgaan?

Haar oom was een van de rijkste mannen van Liberia, hij bezat meerdere huizen en percelen verspreid over de hele stad, en daarnaast was hij ook de baas van de grootste oliemaatschappij van het land. Al die chique rode TOTAL-tankstations in de hoofdstad stonden onder zijn commando. En dat zou ook wel voor de luchthaven gelden, dacht ze. Zonder dat haar oom het merkte stapte ze uit en ging op weg. De chauffeur lag ergens onder de auto en probeerde de krik te plaatsen, terwijl haar oom bij de kapotte band knielde en die met strenge blik inspecteerde. Ze had nog geen idee hoe ze Benjamin zou moeten vinden, maar eigenlijk wilde ze ook helemaal niet naar hem zoeken, ze stelde zich eerder voor dat ze gewoon tegen zo’n beambte zou zeggen dat hij hem naar haar toe moest brengen, liefst zo dat ze zelf geen vinger hoefde uit te steken. Een kleine hinkende man met een knalrode baseballpet en een indrukwekkende spleet tussen zijn tanden lachte naar haar toen ze hem passeerde.

‘Hallo, schatje van me,’ zei hij aanhalig toen ze al haast voorbij was. ‘Waarom zo’n haast?’ Ze draaide zich naar hem om. Hij zag er bepaald niet uit als een politiebeambte, maar hij was ook geen kruier of taxichauffeur. Ze ging op hem af en bekeek hem eens goed.

‘En wie ben jij dan wel?’ vroeg ze.

Daar had Harris op gewacht. Hij wist wie ze was.